

-

ZOMERCONFERENTIE STUDERENDEN SEPTEMBER 2008

- 1) Waarin onderscheidt kerkelijk/geestelijk leiderschap zich van andere vormen van leiderschap? Zijn er specifieke eisen te stellen aan kerkelijke leiders?

In deze vraag wordt kerkelijk leiderschap gesteld t.o andere vormen van leiderschap in het maatschappelijke leven zoals bijv. in het onderwijs, het bedrijfsleven of in de zorgsector.

De vraag die ik daartegenover zou willen stellen is: mogen wij wel spreken van leiderschap in het kerkelijke leven want in de kerk gaat het om de gemeente van Christus. M.a.w. spreekt de Heere Zelf ook over leiders in Zijn kerk? Ik heb de concordantie eens opgeslagen en kwam het woord leider of leiderschap nauwelijks tegen. Wat wel opviel was het woord: Overste Leidsman, waarin heen gewezen wordt naar de bekende tekst uit Hebr.2:10 en 12:2

In de kerk van Christus is er maar een Leider n.l. de Heere Jezus Christus. De Zaligmaker. Hij, Die Zijn gemeente kocht met de dure prijs van Zijn bloed. Hij is de Kurios, de Eigenaar, de Leider van Zijn kerk. Wij weten, en dat behoeft geen nadere uitleg, dat de Heere hier op aarde Zijn kerk leidt en regeert d.m.v. van de ambten die Hijzelf in zijn kerk heeft ingesteld. Geen volmaakte mensen maar zondige mensen roept Hij tot het ambt van profeet, priester en koning. Dat is een afschaduwing van de drie ambten die Christus Zelf bekleedt in alle volmaaktheid. Noemt Christus Zijn ambtsdragers op aarde nu leiders? Neen! Nergens kom ik dat tegen in het woord van God. De Heere gebruikt een ander woord dat je heel veel tegen komt in het woord van God n.l. het woord dienstknechten. Bij het woord leider in het dagelijkse leven hebben wij zo onze voorstellingen en dat geldt tevens voor het woord knecht. Als je in de ambachtelijke sfeer een werkplaats binnenkomt en je spreekt met een knecht dan beseft iedereen: die knecht staat mij wel te woord maar het is zijn baas die hier de dienst uitmaakt. De Heere gaat in Zijn woord in het benoemen van Zijn ambtsdragers nog een stap verder want als je kijkt welk woord er gebruikt wordt voor dienstknecht dan kom je bij het woord doulos terecht en doulos betekent slaaf.

Nu weten we allemaal dat het woord slaaf bij ons zeer negatieve gevoelens oproept. Het doet denken aan de tijd van de slavernij. Een slaaf was een lijfeigene. Zijn baas kon met hem doen wat hij wilde. We hebben er allemaal wel eens iets over gelezen. Denk maar aan het bekende boek van H. Beecher Stowe. De negerhut van oom Tom. Weerzinwekkende en deerniswekkende beelden worden daarin getekend.

Dit woord gebruikt de Heere nu in Zijn woord om daarmee Zijn knechten aan te duiden. Maar vergis je niet. Zo negatief als het begrip slaaf in onze aardse bedeling van wege de zonden op ons overkomt zo positief, ja veel meer dan dat, is de geestelijke bijbelse betekenis om als doulos, om als

dienstknecht, om slaaf te zijn van de Koning van de Kerk. Wat betekent dat nu Zijn slaaf te mogen zijn? Dat betekent Zijn lijfeigene te zijn, gekocht met Zijn bloed, te delen in Zijn goddelijke liefde, Zijn gunst, Zijn bescherming, ja inniger nog te mogen behoren tot Zijn bruidsgemeente. Nooit zal men voldoende woorden kunnen vinden om deze onverdiende zeer bevoorrechte en hoge positie te verklaren die al Gods kinderen ten deel valt en die in de ambten nog eens extra wordt geaccentueerd. Een lijfeigene doet wat zijn Meester zegt. Zo ook in de ambtelijke bediening. Daarom spreken we niet over leiders in het kerkelijke / geestelijke leven maar altijd over ambtsdragers met als doorvertaling: knechten, doulos, lijfeigene! Deze knecht doet wat Zijn Meester hem opdraagt en spreekt wat Zijn Meester hem voorzegt. Is daar dan helemaal niets van hemzelf bij? Neen, helemaal niets! Althans, zo behoort het te zijn! Als het anders is dan is de slaaf in overtreding. Dat is het grote verschil met alle maatschappelijke leiderschappen in onze wereld. Daar worden beleid- nota's geschreven, herzien, herschreven. Visies die ontspruiten uit het menselijke brein waarin doelen worden nagestreefd waarin wij een belang hebben, hetzij publiekrechtelijk of privaatrechtelijk. Als er dan in ¹het geestelijke leven geen sprake is van leiders maar van ambtsdragers, dienstknechten, slaven mogen er dan wel specifieke eisen gesteld worden aan deze mensen? Dit is beslist een belangrijke vraag! Wat is het doel van Christus met Zijn instelling van de ambten hier op aarde?

Dat is om Zijn Kerk hier op aarde bijeen te vergaderen, die te leiden en te regeren. Zie art 30 en 31 van de NGB.

Dus toch leiders en regeerders? Ja, maar dan uitsluitend d.m.v. de ambten, want Christus leidt en regeert dmv Zijn woord en Zijn Geest en Hij wil daarbij mensen in Zijn kerk inschakelen in de uitvoering van Zijn Middelaars werk. De taken zijn o.a: onderwijzen door de prediking van het woord, de bediening van de sacramenten, de geestelijke verzorging, de pastorale vertroosting en bemoediging en de vermaning, bestraffing, toepassing van de tucht en in de ondersteuning van stoffelijke noden en zorgen. Daarmee zijn de hoofdkaders aangegeven.

In de uitoefening van de onderscheiden ambten worden deze taken vervuld. De ambtsdragers in de gemeente vormen samen een raad, de kerkenraad, zij staan naast elkaar, schouder aan schouder als het goed is, en er is geen hiërarchie. De voorzitter van de raad is de primus interparis, de eerste onder zijns gelijke.

In biddend opzien tot de Heere rust op hen de taak de vacatures in de raad te vervullen volgens de toegepaste kerkorde, de DKO. En dan komt de vraag: zijn er specifieke eisen te stellen en dan is het antwoord: Ja, want de Heere geeft daarvan in Zijn Woord de richtlijnen aan.

Een ambtsdrager moet getuige zijn van de H.J.Chr. door wedergeboorte en inwoning van de H.G. het de H.G. die de ambtsdrager aanstelt met inschakeling van de gemeente. De gemeente kiest, maat het gehele beleid is van de Heere. De ambtsdrager is afhankelijk van de H.G. in Zijn ambtelijk werk. Dat werk draagt het stempel van H.G. dat werk is dus geestelijk van karakter. Duidelijk kunnen we dat lezen in Hand. 14 en 20.

Verder spreekt Paulus in zijn pastorale brieven op 2 plaatsen over de eisen die gesteld worden. Je kunt ze vinden in 1Tim.3:2-7 en in Titus 1:6-9 Kort samengevat komt het hierop neer dat een ambtsdrager moet zijn:

- onberispelijk van gedrag
- bekwaam om te onderwijzen
- zijn eigen huis kunnen regeren
- geen nieuweling zijn (dat betekent geen pas bekeerde)

Uit dit alles blijkt dat een ambtsdrager iemand moet zijn die een ander geen argumenten in handen geeft om zich tegen de boodschap van het evangelie te keren. De ambtsdrager moet onberispelijk zijn in zijn levenswandel. Hij moet nuchter zijn en geen overdaad zoeken. Hij moet blijk geven van innerlijke zelfbeheersing.

Hij moet zichzelf beperkingen kunnen opleggen. Hij moet vriendelijk zijn, inschikkelijk, tegemoetkomend. Wie inschikkelijk is laat ruimte voor een ander, echter geen ruimte voor dwalingen! Maar ruimte om tot een goede gedachtewisseling te komen.

Een ambtsdrager moet zichzelf kunnen wegcijferen. Hij mag niet aanmatigend zijn, niet impulsief.

Afsluitend zou je het met 3 woorden kunnen zeggen:

Rechtvaardig, vroom, en ingetogen in relatie tot God, tot zichzelf en tot zijn medemens. Dit is alles naar het Woord van God.

Begrijp je de klemmende vraag : wie is tot deze dingen bekwaam?

- 2) Er is veel belangstelling voor kerkelijk leiderschap. Dit blijkt over te waaien uit Amerika. Hoe moeten we dit taxeren en waarderen.

Er zijn altijd cultuurverschillen geweest tussen de volken op deze wereld. Wij zullen de cultuur van een volk vooraf moeten bestuderen voordat we een oordeel over hun gewoonten en leefwijze kunnen geven. Hoewel de maatschappelijke verwevenheid tussen Amerika en Europa groot is kun je deze bevolkingsgroepen qua cultuur niet gelijk stellen. Een Amerikaan heeft een andere ontwikkeling doorgemaakt dan een Europeaan. De geschiedenis van Europa is duizenden jaren oud en die van Amerika slechts enkele honderden jaren. Amerika heeft in een betrekkelijk korte tijd een enorme ontwikkeling doorgemaakt als een groot land met ongekende mogelijkheden niet gehinderd door interne grenzen of taal barrières. Dat heeft de Amerikaan t.o.v. andere volken een gevoel gegeven van suprematie. Alles is maakbaar, alles is in Amerika groter en ruimer dan in de rest van de wereld. In het algemeen gesproken is dit de denkwijze die de gemiddelde Amerikaan aanspreekt. Dat komt ook bij bepaalde groepen in het kerkelijke leven openbaar. Er is veel openbare godsdienst in Amerika.

Een Amerikaan kent niet die terughoudendheid om over zijn godsdienstige gevoelens te spreken zoals wij Europeanen. Of hij nu spreekt over een

krantenartikel of over een bijbelgedeelte je merkt nauwelijks enig verschil in emotie.

Dat kan voor ons erg plat overkomen. De tere en ootmoedige benadering zal je nauwelijks ontmoeten bij de Amerikaan. Begrijp mij goed: dit in z'n algemeenheid gesproken. Vandaar ook dat bij de evangeliecalen de megakerken enorm de aandacht trekken. Hij herkent daarin zijn Amerikaanse levensstijl. Het is big, dat is echt Amerikaans. Als er iets georganiseerd moet worden dan pakt een Amerikaan dat groots aan en het moet altijd met amusement gepaard gaan. Bij de Willow Creek beweging kom je dit heel sterk tegen. Heel de gemeente moet ingeschakeld worden. Ieder moet een taak krijgen. De gemeente moet wervend bezig zijn. Regelmatig moet je weer eens flink opgeladen worden. Hoe doe je dat als er op een zondag 45000 mensen een dienst hebben bijgewoond.

Geen probleem, daar hebben ze hun marketing mensen voor met hun jarenlange ervaringen hoe een product op de markt gezet moet worden.

De moderne techniek is een prachtig medium dat hierin ten dienste staat. Chip cards waar alle relevante gegevens opstaan voeden de computer bestanden.

Het wordt niet alleen georganiseerd maar ook gecontroleerd. Het systeem is sluitend en het kan niet anders of het resultaat moet volgens de marketing wetten hierop volgen. Zo worden toch alle producten aan de man gebracht? En de praktijk heeft toch bewezen dat het werkt? Het product godsdienst moet toch zo ook aan de man gebracht kunnen worden? Dus resultaat gericht!!

Wat is nu het resultaat volgens eigen onderzoek: we hebben ons vergist. Ik moet zeggen: heel moedig om daar open en eerlijk mee voor de dag te komen. Zie: Reveal: where are you. (07-11-2007/
Ref.Dagblad/Kerkredactie: ' ' Wij hebben ons vergist ' ')

Hoe moeten wij dit waarderen?

De Heere houdt ons voor in Zijn Woord: beproef de geesten of zij uit God zijn.

Als de Geest van de Heere er niet in mee komt is het alles tevergeefs.

Denk ook aan het woord van Gamaliel:

Hand. 6:38: indien deze raad of dit werk uit mensen is zo zal het gebroken worden.

Gods werk is verrassend, een wolkje aan de hemel als eens mans hand groeit uit tot een groot werk.

Het is altijd Zijn werk, Hij zal Zijn eer aan geen ander geven.

3) Mag je überhaupt inzichten vanuit bedrijfsmatig management toepassen in de kerk.

Bedrijfsmatig management! Wat is het doel van de onderneming? Als je alle franje en slingers eraf haalt houd je maar een doel over: Profit!

Winst maken! In ons westers economische stelsel met z'n ondernemingswijze productie en vrije mededinging is winst maken een absolute must. Een onderneming die geen winst maakt gaat vroeg of laat failliet. Het doel is de maximaal haalbare prijs te verkrijgen tegen de minimale kosten met handhaving van de gegarandeerde kwaliteit. Daar hebben we instrumenten voor nodig die we marketing mix noemen. Dat is het continue bestuderen van de marktsituaties met al haar grillige bewegingen. Het product moet aan de man gebracht worden en met dat instrument wordt de strategie bepaald. De theorie die hier achter schuil gaat noemen we de leer van de 4-P's. n.l.:

Product, prijs, plaats en promotie. Later zijn er nog meer P's bij gekomen. De vraag is nu: mogen we deze methode geheel of gedeeltelijk toepassen in de kerk om de boodschap van het Woord zo goed mogelijk over te dragen en zoveel mogelijk mensen bij het Woord te betrekken en het functioneren van de kerk zowel naar binnen als naar buiten te bevorderen?

Laten we nagaan hoe de Heere de opdracht geformuleerd heeft:

Matth.28: 19 en 20: gaat dan heen,onderwijst alle volken

20: en zie: Ik ben met ulieden al de dagen tot aan de voleinding der wereld.

Zach. 4:6 : Niet door kracht noch door geweld maar door Mijn Geest zal het geschieden.

Zou de Heere in Zijn dienst onze marketing hulpmiddelen nodig hebben? Deze hulpmiddelen zijn allemaal resultaat gericht. Bij de toepassing ervan zien we uit naar het resultaat.

Bezig zijn in Gods koninkrijk mag nooit in ons activisme ontaarden. Om blinden de ogen te openen gebruikte de Heere slijk. Een tegen natuurlijk middel. Ik denk dat de omstanders met verbazing hebben staan kijken toen ze dat zagen. Dat gebeurt in geestelijke zin nu nog. Wie een plaats krijgt in Gods koninkrijk als ambtsdrager zal zichzelf moeten wegcijferen. Ons zondige bestaan verzet zich daartegen. Alleen door levensvernieuwing zullen we bereid gemaakt kunnen worden om te kunnen werken als slijk in Zijn handen. Geen aantrekkelijk beeld uiterlijk gezien, maar als daardoor de ogen geopend worden en God verheerlijkt wordt, wordt de vreugde van Zijn koninkrijk ervaren. De Heere schakelt mensen in in Zijn koninkrijk als slijk. Hij schakelt hen uit in de toepassing van het heil en doet hen delen in de vreugde ervan als vriend van de bruidegom.

- 4) Hoe ligt de verhouding tussen bekwaam gemaakt worden door de H.G. en mensen trainen.

Ambtsdragers hebben de taak om in alle omstandigheden de wil van God bekend te maken. Zo luidt ook de opdracht van de H.J.Chr.: lerende hen onderhouden alles wat ik u geboden heb.

Een ambtsdrager ontleent zijn ambtelijk gezag aan het Woord van God. In het bevestigingsformulier voor ouderlingen staat dat zij schuldig zijn Gods Woord naarstig te doorzoeken en zichzelf gedurig te oefenen in de overleggingen van de verborgenheden des geloofs. Dat is dus een doorgaand werk. Willen we Gods laten spreken dan moeten we Gods Woord kennen door ons in dat Woord te bekwamen in biddend opzien tot de Heere om de verlichting van H.G. in onze Ger.Gemeente is er naast zelfstudie ook de mogelijkheid tot het volgen van de C.G.O lessen. Verder zijn er de toerustingscursussen voor ambtsdragers en de jaarlijkse ambtsdragers conferenties. Zeer nuttig zijn ook de bezinningsavonden die een kkr houdt om een bepaald thema met elkaar te behandelen. Op deze wijze zal een ambtsdrager de discipline moeten opbrengen om zich voortdurend te oefenen en te bekwamen.

Daartegenover staat in de vraag het woord trainen.

Trainen, dat is vaardigheden aanleren. Iets door trainen onder de knie krijgen. Tot de conclusie komen: dat beheers ik nu zo langzamerhand wel. Dat is een funeste gedachte in het geestelijke leven! Het staat haaks op het afhankelijke leven van de Heere. De bediening van Zijn Geest blijft dan achter. Het is een schokkende ervaring als dat een ambtsdrager overkomt. Alleen met schaamte en schulderkenning en schuldbelijdenis voor Gods aangezicht kan dat goed gemaakt worden.

Wanneer begint Petrus te zinken als hij loopt op het water? Als hij zijn ogen van de Heere afwendt.

Ik noem nog een voorbeeld:

Lees Jozua 1. de Heere overlaadt hem met Zijn goddelijke beloften van hulp en bijstand, zegeningen en ondersteuning in de zware taak die hem wacht. In Jozua 9 lezen we van de list van de Gibeonieten: Jozua handelt dat zelf af: en dan lezen we: en zij vraagden de mond des Heeren niet. met alle gevolgen vandien.)

Dus we moeten zeggen: alles wat er toe leidt dat we onze afhankelijkheid van de Heere verliezen, is verkeerd.

Dat neemt natuurlijk niet weg dat ambtsdragers verplicht zijn zichzelf te oefenen zoals reeds is aangegeven. Oefenen niet alleen in passieve zin maar ook in actieve zin.

Een heel belangrijk thema in het pastorale werk is het gesprek. Ik geloof niet in gesprekstechniek want dan denk je in een vorm van trainen. Maar het bestuderen wat een goed gesprek en een slecht gesprek karakteriseert is beslist noodzakelijk in het pastorale werk.

Leren luisteren is een absolute noodzaak om een goed gesprek te kunnen voeren. Hier liggen veel haken en ogen. Het gesprek is in het ambtelijke (pastorale)werk één van de belangrijkste elementen in de opbouw van de gemeente. Een goed gesprek voeren is tevens één van de moeilijkste delen in het ambtelijke werk. De afhankelijkheid van de hulp van Gods Geest doet altijd smeken: Heere, leer mij luisteren en leer mij spreken.

- 5) In onze gemeenten wordt de leiding van de kerk gezien als geestelijke arbeid. Men lijkt erg beducht om over de kwaliteit van de leiding te spreken. Een predikant is b.v een geroepen knecht van de Heere. Je mag daar niet zomaar kritiek op geven. Hoe moeten we daar mee omgaan?

Leiding van de kerk is geestelijke arbeid. Inderdaad! Het hoofddoel van de kerk is de prediking van het Woord waardoor de Heere zijn Kerk bijeen vergadert en verder de pastorale begeleiding van de gemeente. Alles wat daaromheen gebeurt heeft betrekking op dit hoofddoel. De kkr draagt daarvoor de verantwoordelijkheid. De taken zijn verdeeld over de ambtsdragers. Waar mensen werken worden fouten gemaakt. Daarom: kritiek op het werk is nodig voor de gezondheidstoestand van de gemeente. Dat geldt in het algemeen voor heel ons maatschappelijk gebeuren en is ook voor het kerkelijke leven onmisbaar. Kritiek is de zo bekende stok achter de deur. Wees zuinig op kritiek. Het is de slijpsteen waarmee het mes scherp gehouden wordt. Waar ze ontbreekt is het risico van achteruitgang sterk aanwezig. Hoe functioneert de kritiek nu in het kerkelijke/geestelijke leven? Laten we eerst eens naar de bijbelse voorbeelden kijken. Ik denk aan de brieven van de 7 gemeenten van Kl. Azie. Met eerbied gesproken uit de Heere Zijn kritiek op deze gemeenten. Het doel is het behoud van de gemeenten. Ze worden gewezen op de fouten en misstanden die er zijn. Een dringende oproep gaat van Hem uit om die misstanden aan te pakken. De kritiek is gericht op het welzijn van de gemeente.

Ander Vb. Paulus die Petrus terechtwijst in Antiochië als de broeders uit Jeruzalem gekomen zijn en hij zich onttrekt van de broeders uit de heidenen. Scherp wordt Petrus terechtgewezen. Hij gaf het verkeerde voorbeeld. De kritiek was gericht op het welzijn van de gemeente.

Tenslotte nog een sympathiek voorbeeld: Aquila en Priscilla die Apollos mee naar huis namen en hem nader onderwijs gaven in de leer en de weg van het geloof.

Waar gaat de kritiek dus over: over leer en leven.

In de eerste plaats is dit een taak die heel de gemeente aangaat. De ambtsdragers worden geroepen opzicht te houden en waar nodig pastoraal op te treden. Zijzelf vallen echter ook onder datzelfde opzicht en kunnen derhalve niet alleen door hun medebroeders aangesproken worden maar ook door de leden van de gemeente.

Hoe moet je daar nu mee omgaan? Ik zou onderscheid willen maken tussen negatieve en positieve kritiek. Negatieve kritiek is gericht op afbraak en ondermijning van het gezag.

Dat is zeer schadelijk voor het welzijn van de gemeente. Vb.: als er thuis altijd laatdunkend en fitterig gesproken wordt over de ambten en de ambtsdragers dan is dat verwoestend voor het gezin en er gaat een negatieve uitwerking vanuit naar de gemeente. Het is tot oneer van de Heere en men tast daarmee het wezen van de kerk aan. Daar zouden meer vb van

gegeven kunnen worden. Het zal duidelijk zijn dat dit ongeoorloofd en zeer zondig is.

Denk maar aan de geschiedenis van Korach, Dathan en Abiram.

Laten we ons dus bezig houden met de positieve kritiek.

Uit de bijbelse voorbeelden die ik gegeven heb blijkt duidelijk dat kritiek dan eerst positief is als zij gericht is op het welzijn en behoud van de gemeente.

Die kritiek kan zich dus richten op het hoofddoel van de kerk als op de nevenactiviteiten. Blijft de vraag nog steeds: hoe ga je daar mee om. Ik denk in de eerste plaats aan de regel van Matth 19.

Daar mag nooit aan voorbij gegaan worden.

Als er kritiek is op het ambtelijke werk moeten de ambtsdragers daar rechtstreeks op aan gesproken worden. Dat mag en dat moet. Maar vraag jezelf wel af: hoe doe ik dat! Kritiek uiten op een eerlijke pos manier is om te beginnen niet gemakkelijk. Kritiek ontvangen is nog moeilijker. We horen liever een blijk van waardering dan van afkeuring. Dat is ieder mens eigen. Wat hebben we op het oog met onze kritiek? Gods eer? Het welzijn van Zijn gemeente? Of onze bijbedoelingen? Alleen de Heere ziet ons hart aan. Als onze kritiek het hoogste doel beoogt, als dat zuiver ligt voor Gods Aangezicht heeft het tevens het kenmerk van onze verootmoediging. Dat zal blijken uit het respect in onze benadering en onze voorzichtigheid in onze uiting.

Kritiek zal gefundeerd moeten zijn en wel op Gods Woord en onze belijdenisgeschriften. Je moet wel beslagen ten ijs komen, weten waar je over spreekt.

Aquila en Priscilla zijn ons in het Woord ten voorbeeld gesteld. Ze waren verder geoefend in het geloof dan Apollos. Hun optreden was zo bescheiden, zo liefdevol maar ook zo overtuigend. Zij voldeden aan de eisen die gesteld mogen worden aan de pos kritiek. nl Gods eer en het welzijn van Zijn gemeente.

Zo zullen wij dus met kritiek om moeten gaan.

- 6) Is het moeilijk(er) om leider te zijn in een tijd waarin gezag niet meer vanzelf geaccepteerd wordt?

Als gezag vanzelf geaccepteerd wordt kun je je afvragen welke waarde dat nog heeft. De pos waarde van de gezagserkenning van de ambtsdrager moet liggen in het besef dat het een afgeleid gezag is van de Koning van de Kerk. Ambtsdrager en gemeentelid stellen zich dan samen onder het gezag van Gods Woord. De ambtsdrager heeft de taak Gods woord te laten horen en buigt onder dat Woord en roept de gemeente op zijn voorbeeld daarin te volgen. Ieder lid van de gemeente van Christus zal dat herkennen en zich verblijden en instemmen met de boodschap die namens de Koning van de Kerk gebracht wordt. Beide delen in hetzelfde geloof, dezelfde hoop en dezelfde liefde. De gemeenschap der heiligen wordt hier beoefend.

Als dat gezag niet erkend wordt is het gemeentelid in overtreding en breekt de belofte die hij bij zijn openbare belijdenis in de gemeente heeft afgelegd. De ambtsdrager zal hem daarop moeten wijzen. Het is nooit gehoorzaamheid

aan de ambtsdrager als persoon maar altijd gehoorzaamheid aan de Opperherder van de gemeente.

Geen achting hebben voor een bepaalde ambtsdrager ontslaat nooit van de verplichting om je te stellen onder zijn ambtelijk gezag.

We leven in een tijd dat mensen mondiger geworden zijn. Dat behoeft op zich niet verkeerd te zijn. Beseft moet worden dat het Woord van God de beslissende stem heeft. Dat Woord is niet veranderd. Om te kunnen spreken naar dat Woord zal van de huidige ambtsdrager meer gevraagd worden dan vroeger in de vele complexe situaties van onze tijd.